Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/2842

2024 11 14

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2024/2842

2024 m. spalio 23 d.

kuria į Direktyvos (ES) 2024/2841 taikymo sritį įtraukiami trečiųjų valstybių piliečiai, teisėtai gyvenantys valstybėje narėje

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 79 straipsnio 2 dalies b punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ([1]),

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([2]),

kadangi:

(1) siekiant sustiprinti asmenų su negalia naudojimąsi laisvo judėjimo teisėmis ir pagerinti asmenų su negalia galimybes trumpam vykti į kitą valstybę narę ar joje lankytis, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/2841 ([3]) buvo nustatyta bendrų taisyklių ir sąlygų sistema, įskaitant bendrą standartizuotą ir prieinamą formatą, taikomos Europos asmens su negalia kortelei, kaip pripažinto negalios statuso arba negalia grindžiamos teisės naudotis konkrečiomis paslaugomis įrodymui, kuri suteikia galimybę vienodomis sąlygomis naudotis specialiomis sąlygomis ar lengvatine tvarka, kurias valdžios institucijos ar privatūs veiklos vykdytojai siūlo naudojantis įvairiomis paslaugomis, veikla ar infrastruktūra, įskaitant atvejus, kai jos teikiamos neatlygintinai, ir Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelei, kaip įrodymui, kad asmenys su negalia turi pripažintą teisę naudotis asmenims su negalia skirtomis automobilių statymo sąlygomis ir infrastruktūra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie gyvena;

(2) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 79 straipsnyje numatyta, kad Sąjungos veiksmais siekiama užtikrinti, *inter alia*, palankų režimą teisėtai valstybėse narėse gyvenantiems trečiųjų valstybių piliečiams. Tuo pagrindu turėtų būti nustatytos taisyklės, kuriose būtų nurodyta, kurių teisių atveju yra numatytas vienodas požiūris į asmenis, kuriems taikoma Direktyva (ES) 2024/2841, ir į tokius trečiųjų valstybių piliečius;

(3) vadovaujantis SESV 67 straipsnio 2 dalimi, šios direktyvos tikslais asmenys be pilietybės turi būti prilyginami trečiųjų valstybių piliečiams;

(4) siekiant stiprinti pagarbą vienodo požiūrio taikymui, įtrauktį ir nediskriminavimą, be kita ko, kiek tai susiję su atitinkamais įsipareigojimais pagal tarptautinę teisę, asmenų su negalia, kurie yra valstybėje narėje teisėtai gyvenantys trečiųjų valstybių piliečiai ir kuriems nėra taikoma Direktyva (ES) 2024/2841, atžvilgiu ir garantuoti jų negalios statuso arba negalia grindžiamos teisės naudotis konkrečiomis paslaugomis pripažinimą visoje Sąjungoje, taigi taip pat siekiant užtikrinant veiksmingą ir visapusišką tokių asmenų dalyvavimą ir įtrauktį visuomenėje tokiomis pat kaip ir Sąjungos piliečių sąlygomis, yra būtina Direktyvoje (ES) 2024/2841 nustatytas taisykles, teises ir pareigas taikyti asmenims su negalia, kurie yra valstybėje narėje teisėtai gyvenantys trečiųjų valstybių piliečiai ir kurių negalios statusą arba negalia grindžiamą teisę naudotis konkrečiomis paslaugomis ta valstybė narė pripažįsta, taip pat, kai taikytina, juos lydintiems ar jiems padedantiems asmenims, įskaitant asmeninius asistentus, arba gyvūnams pagalbininkams. Pavyzdžiui, ši direktyva turėtų būti taikoma trečiųjų valstybių piliečiams, kuriems pagal Tarybos direktyvą 2001/55/EB ([4]) yra taikoma laikina apsauga arba pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES)

([1]) OL C, C/2024/1981, 2024 3 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1981/oj.
([2]) 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2024 m. spalio 14 d. Tarybos sprendimas.
([3]) 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/2841, kuria sukuriamos Europos asmens su negalia kortelė ir Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelė (OL L, 2024/2841, 2024 11 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2841/oj).
([4]) 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

2024/1347 ([5]) yra taikoma tarptautinė apsauga, jei jie teisėtai gyvena valstybėje narėje ir ta valstybė narė pripažįsta jų negalios statusą arba negalia grindžiamą teisę naudotis konkrečiomis paslaugomis;

(5) visos Direktyvos (ES) 2024/2841 nuostatos pagal šią direktyvą turėtų būti *mutatis mutandis* taikomos į šios direktyvos taikymo sritį patenkantiems trečiųjų valstybių piliečiams;

(6) visų pirma, nors šia direktyva neturėtų būti daromas poveikis taikytinoms Sąjungos taisyklėms, kuriomis reglamentuojamas valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų valstybių piliečių judumas Sąjungoje, užtikrinant jų negalios statuso arba negalia grindžiamos teisės naudotis konkrečiomis paslaugomis tarpusavio pripažinimą visose valstybėse narėse, šia direktyva galėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos tų asmenų naudojimuisi tokia teise judėti ar keliauti Sąjungoje su sąlyga, kad jie jau turi tokią judumo teisę. Kai tokie trečiųjų valstybių piliečiai, turintys Europos asmens su negalia kortelę ar Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelę, teisėtai juda ar keliauja Sąjungoje, jiems bus taikomos šia direktyva numatytas teisių tarpusavio pripažinimas;

(7) todėl valstybės narės turėtų imtis visų būtinų priemonių, kuriomis būtų užtikrinta, kad valstybėje narėje teisėtai gyvenantiems trečiųjų valstybių piliečiams būtų vienodai taikomos Direktyvoje (ES) 2024/2841 išdėstytos taisyklės, kuriomis reglamentuojama Europos asmens su negalia kortelė ir Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelė, atitinkamai kaip pripažinto negalios statuso arba negalia grindžiamos teisės naudotis konkrečiomis paslaugomis įrodymai, kuriomis pripažįstama asmenų su negalia teisė naudotis asmenims su negalia skirtomis automobilio statymo sąlygomis ir infrastruktūra, suteikiama teisė vienodomis sąlygomis naudotis visomis specialiomis sąlygomis ar lengvatine tvarka, susijusiomis su paslaugomis, veikla ar infrastruktūra, įskaitant atvejus, kai jos teikiamos neatlygintinai, ir automobilio statymo sąlygomis bei infrastruktūra, siūlomomis ar skirtomis asmenims su negalia, taip pat, kai taikytina, juos lydintiems ar jiems padedantiems asmenims, įskaitant asmeninius asistentus, neatsižvelgiant į jų pilietybę, arba gyvūnams pagalbininkams. Tai, kad tokiems trečiųjų valstybių piliečiams suteikiama teisė naudotis asmenims su negalia skirtomis specialiomis sąlygomis ar lengvatine tvarka arba automobilio statymo sąlygomis ir infrastruktūra taip pat, kaip asmenims, kuriems taikoma Direktyva (ES) 2024/2841, nedaro poveikio taisyklėms dėl leidimo trečiųjų valstybių piliečiams atvykti į valstybių narių teritoriją;

(8) valstybės narės skatinamos trečiųjų valstybių piliečiams su negalia, kuriems taikoma ši direktyva, teikti informaciją pagal Direktyvą (ES) 2024/2841 kalba, kurią jie supranta arba, kaip pagrįstai tikimasi, jie turėtų suprasti;

(9) trečiųjų valstybių piliečiams su negalia kyla didesnė rizika patirti daugialypę diskriminaciją. Be to, Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje yra teigiama, kad moterys ir mergaitės su negalia patiria daugialypę diskriminaciją, ir numatyta, kad valstybės, Konvencijos šalys, turi imtis priemonių, kad užtikrintų joms visapusiškas ir lygias žmogaus teises ir pagrindines laisves. Joje taip pat pripažįstamos sudėtingos sąlygos, su kuriomis susiduria asmenys su negalia, patiriantys daugialypę ar sunkesnių formų diskriminaciją dėl rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitokių įsitikinimų, nacionalinės, etninės, autochtonų ar socialinės kilmės, turtinės padėties, gimimo, amžiaus ar kitokio statuso;

(10) Komisijos pareigos pagal Direktyvos (ES) 2024/2841 20 straipsnį taip pat turėtų apimti į šios direktyvos taikymo sritį patenkančius trečiųjų valstybių piliečius. Tame straipsnyje nurodytoje Komisijos ataskaitoje taip pat turėtų būti analizuojamos konkrečios nepalankios padėtys, susidariusios dėl sąveikinės diskriminacijos, kuri suprantama kaip derinys diskriminacijos dėl negalios ir kitų pagrindų, dėl kurių taikoma apsauga pagal Tarybos direktyvas 79/7/EEB ([6]), 2000/43/EB ([7]), 2000/78/EB ([8]) arba 2004/113/EB ([9]), ypatingą dėmesį skiriant moterims ir mergaitėms su negalia;

([5]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1347 dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo pabėgėlių arba papildomą apsaugą galinčių gauti asmenų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio standartų, kuriuo iš dalies keičiama Tarybos direktyva 2003/109/EB ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES (OL L, 2024/1347, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj).

([6]) 1978 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva 79/7/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo nuoseklaus įgyvendinimo socialinės apsaugos srityje (OL L 6, 1979 1 10, p. 24).

([7]) 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 2000/43/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės (OL L 180, 2000 7 19, p. 22).

([8]) 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/78/EB, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, 2000 12 2, p. 16).

([9]) 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyva 2004/113/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo (OL L 373, 2004 12 21, p. 37).

(11) pagal prie Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

(12) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

(13) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. išplėsti Direktyvoje (ES) 2024/2841 nustatytų taisyklių, teisių ir pareigų taikymą įtraukiant asmenis su negalia, kurie yra teisėtai valstybėje narėje gyvenantys trečiųjų valstybių piliečiai ir kuriems nėra taikoma Direktyva (ES) 2024/2841, taip pat įtraukiant juos lydinčius ar jiems padedančius asmenis, įskaitant asmeninius asistentus, ir gyvūnus pagalbininkus, tokiu būdu taip pat sudarant palankesnes sąlygas jų galimybėms judėti ar kelionėms į kitas valstybes nares, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmo, kuriuo nustatoma bendrų taisyklių ir sąlygų sistema, masto arba poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvoje (ES) 2024/2841 nustatytos taisyklės, teisės ir pareigos taikomos valstybėje narėje teisėtai gyvenantiems trečiųjų valstybių piliečiams, kuriems nėra taikoma ta direktyva ir kurių negalios statusą arba negalia grindžiamą teisę naudotis konkrečiomis paslaugomis ar teisėmis į asmenims su negalia skirtas automobilio statymo sąlygas ir infrastruktūrą pripažįsta valstybė narė, kurioje jie gyvena, taip pat tos taisyklės, teisės ir pareigos taikomos asmenis su negalia lydintiems ar jiems padedantiems asmenims, įskaitant asmeninius asistentus, arba gyvūnams pagalbininkams, kaip apibrėžta atitinkamai tos direktyvos 3 straipsnio 4 ir 8 punktuose.

2 straipsnis

Šios direktyvos tikslais „trečiosios valstybės pilietis“ reiškia bet kurį asmenį, kuris nėra Sąjungos pilietis, kaip tai suprantama SESV 20 straipsnio 1 dalyje.

3 straipsnis

Ši direktyva nedaro poveikio taikytinoms taisyklėms, kuriomis reglamentuojamas teisėtai valstybėje narėje gyvenančių trečiųjų valstybių piliečių judumas Sąjungoje.

4 straipsnis

Valstybės narės gali imtis priemonių, kad patenkintų konkrečius trečiųjų valstybių piliečių kalbos poreikius, be kita ko, atitinkamai naudodamos palankesnių sąlygų sudarymo kalbos supratimui priemones.

5 straipsnis

Trečiųjų valstybių piliečiams, patenkantiems į šios direktyvos taikymo sritį, taikomas Direktyvos (ES) 2024/2841 20 straipsnis.

6 straipsnis

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2027 m. birželio 5 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstus.

Tas nuostatas jos taiko nuo 2028 m. birželio 5 d.

2. Valstybės narės, priimdamos 1 dalyje nurodytas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

7 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

8 straipsnis

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2024 m. spalio 23 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkas*
R. METSOLA	ZSIGMOND B. P.